

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas Sayısı : 2007/51

Karar Sayısı : 2007/56

Karar Günü : 15.5.2007

Resmi Gazete Tarih-Sayısı : 29.11.2007-26715

İPTAL DAVASINI AÇAN: Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri Ali TOPUZ, Kemal ANADOL ve 126 Milletvekili.

İPTAL DAVASININ KONUSU: TBMM İçtüzüğü'nün 121. maddesinin birinci fıkrasındaki “Anayasanın 102. maddesindeki hükümlere göre” ibaresini eylemli olarak değiştirdiği ileri sürülen TBMM'nin 2.5.2007 tarihli 97. Birleşiminde alınan kararının 11. Cumhurbaşkanı'nın seçimine ilişkin (b), (c) ve (d) bentlerinin iptaline ve yürürlüğünün durdurulmasına karar verilmesi istemidir.

II- METİNLER

A- İptali İstenilen Türkiye Büyük Millet Meclisi Kararı

TBMM'nin 2.5.2007 tarihli 97. Birleşiminde alınan kararının 11. Cumhurbaşkanı'nın seçimine ilişkin (b), (c) ve (d) bentlerinin de yer aldığı bölümü şöyledir:

“Anayasa Mahkemesinin 1.5.2007 tarihinde vermiş olduğu Karar gereğince, Cumhurbaşkanı seçimi için, Anayasanın 102 nci maddesi gereğince Genel Kurulda yapılacak oylamalardan;

a) 1.5.2007 tarihinde Anayasa Mahkemesince verilen karar doğrultusunda Cumhurbaşkanlığı seçimine ilişkin 2.5.2007 tarihinde (bugün) gerçekleştirilecek oylamanın yapılmaması,

b) Birinci oylamanın 6 Mayıs 2007 Pazar günü saat: 11.00'de başlayacak birleşimde yapılması,

c) Birinci oylamada toplantı yeter sayısı (367) sağlanamadığı takdirde, birinci oylamanın 9 Mayıs 2007 Çarşamba günkü birleşimde saat: 14.30'da tekrarlanması, toplantı yeter sayısının sağlanması halinde ikinci oylamanın 9 Mayıs 2007 Çarşamba günkü birleşimde saat: 14.30'da yapılması,

d) Üçüncü ve dördüncü oylamaların sırayla 12 Mayıs 2007 Cumartesi saat: 17.00'de ve 15 Mayıs 2007 Salı günü saat: 19.30'da başlayacak birleşimlerde yapılması,

e) Bu amaçla 6 Mayıs Pazar ve 12 Mayıs Cumartesi günleri de Genel Kurulun toplanması,

f) Oylamaların ardından kanun tasarısı ve tekliflerinin görüşülmesi,

..... (kararlaştırılmıştır)”.

B- Dayanılan Anayasa Kuralı

Dava dilekçesinde, Anayasa'nın 102. maddesine dayanılmıştır.

C- İlgili İçtüzük Kuralı

TBMM İçtüzüğü'nün Cumhurbaşkanı seçimini düzenleyen 121. maddesi şöyledir:

“Cumhurbaşkanı, [Anayasanın](#) 101 inci maddesinde yazılı nitelikleri taşıyan adaylar arasından, [Anayasanın](#) 102 nci maddesi hükümlerine göre seçilir.

Cumhurbaşkanı seçiminin sonucu, yeni Cumhurbaşkanına, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanının ve birleşimde görevli Başkanlık Divanı Üyelerinin imzaladıkları bir tutanakla bildirilir.

Cumhurbaşkanı seçimi tamamlanınca Başkan, yeni Cumhurbaşkanına seçildiğini bildirmek üzere oturumu kapatır.”

III- İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 8. maddesi uyarınca 15.5.2007 tarihinde yapılan ilk inceleme toplantısında, öncelikle, iptali istenilen TBMM kararının Anayasa'ya uygunluk denetimi konusunda Anayasa Mahkemesi'nin görevli olup olmadığının bir ön sorun olarak incelenmesi gerekmiştir.

Anayasa'nın 148. maddesinin birinci fıkrasında “*Anayasa Mahkemesi, kanunların, kanun hükmünde kararnamelerin ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün Anayasaya şekil ve esas bakımlarından uygunluğunu denetler. Anayasa değişikliklerini ise sadece şekil bakımından inceler ve denetler.*”; 85. maddesinde ise “*Yasama dokunulmazlığının kaldırılmasına veya milletvekilliğinin düşmesine 84 üncü maddenin birinci, üçüncü veya dördüncü fıkralarına göre karar verilmiş olması hallerinde, Meclis Genel Kurulu kararının alındığı tarihten başlayarak yedi gün içerisinde ilgili milletvekili veya bir diğer milletvekili, kararın, Anayasaya, kanuna veya İçtüzüğe aykırılığı iddiasıyla iptali için Anayasa Mahkemesine başvurabilir. Anayasa Mahkemesi, iptal istemini onbeş gün içerisinde kesin karara bağlar.*” denilmektedir.

Anayasa'nın 85. maddesinde sözü edilen yasama dokunulmazlığının kaldırılmasına veya milletvekilliğinin düşmesine ilişkin TBMM kararları ile Anayasa'nın 148. maddesinde belirtilen TBMM İçtüzüğü'nün hukuki nitelikleri bakımından birer parlamento kararı olduklarında duraksama bulunmamaktadır. Anayasa'da sayılarak gösterilen bu kararlar dışında kalan parlamento kararları kural olarak Anayasa'ya uygunluk denetimine bağlı tutulmamakta ise de, Anayasa Mahkemesi'nin bir çok kararında belirtildiği gibi, iptali istenilen bir yasama tasarrufunun Anayasal denetime bağlı tutulabilecek nitelikte olup olmadığı saptanırken sadece, onun bu tasarrufta bulunan organ tarafından nasıl nitelendirildiğine ve hangi ismin verildiğine veya bu işlemin nasıl bir yöntem izlenerek yapıldığına bakılması yeterli olmayıp, hukuksal niteliği, etkisi ve doğurduğu sonuçlar gözetilmelidir. Yapılacak değerlendirme sonucunda, iptali istenilen tasarrufun, Anayasa'nın 148. maddesi uyarınca Anayasa Mahkemesi'nin denetim alanına giren kanun, KHK veya TBMM İçtüzüğü ile aynı değer ve etkide bir işlem olduğu

kanısına varılırsa bu işlem Anayasa Mahkemesi'nce denetlenebilir. Aksi halde, hukuksal nitelikleri, etkileri ve meydana getirdikleri sonuçlar bakımından, Anayasa'ya uygunluk denetimine tabi tutulan kanun, KHK ve TBMM İçtüzüğü ile eşdeğerde bulunan ve bu nedenle de belirtilen işlemlere özgü yöntem ve isimlerle tesis edilip, hukuki varlık kazanması gereken bazı yasama tasarrufları, farklı yöntem ve isimlerle hukuk sistemine dahil edilerek Anayasa'ya uygunluk denetiminin kapsamı dışına çıkarılabilir.

Bu durumda adı yeni bir içtüzük düzenlemesi veya değişikliği olmadığı ve içtüzük yapılması ve değiştirilmesindeki yöntem uygulanmadığı halde değer ve etkisi bakımından birer içtüzük kuralı niteliğinde olan TBMM kararları anayasal denetime bağlı tutulabilir. Değer ve etkileri bakımından aralarında fark bulunmayan yasama tasarruflarının aynı yargısal denetime bağlı tutulmaları hukuk devleti olmanın da gereğidir.

Dava konusu 2.5.2007 tarihli 97. Birleşimde alınan Türkiye Büyük Millet Meclisi kararının anayasa yargısı bağlamında tartışılması gereken yönü, esas itibariyle bu karar alınırken, 11. Cumhurbaşkanı'nın seçimine ilişkin birinci, ikinci, üçüncü ve dördüncü tur oylamaları arasında Anayasa'nın 102. maddesinin üçüncü fıkrasındaki *“En az üçer gün ara ile yapılacak oylamaların”* ibaresine uyulup uyulmadığı ile ilgilidir. TBMM İçtüzüğü'nün 121. maddesinin birinci fıkrasında *“Cumhurbaşkanı, ... Anayasanın 102 nci maddesi hükümlerine göre seçilir”* denilmektedir.

Dava konusu kararda, söz konusu oylamaların 6, 9, 12 ve 15 Mayıs 2007 tarihlerinde kararda belirtilen saatlerde yapılması öngörülmüştür. Anayasa ve TBMM İçtüzüğü'nde gün olarak öngörülen ara vermenin, gün hesabıyla yapılması zorunludur. Bu bağlamda iki oylama arasında üç gün aradan söz edilebilmesi için, önceki oylamadan sonra gün hesabıyla üç tam günün geçmesi ve en az dördüncü günde sonraki oylamanın yapılması gerekir. Bu nedenle kararda saat hesabıyla üç günün geçmiş olmasının, “en az üç gün ara” koşulunu sağlamadığı açıktır.

Bu durumda kararla, Anayasa'nın 102. maddesinin üçüncü fıkrasındaki oylamalar arasında en az üçer gün ara olması kuralına da yollama yapan TBMM İçtüzüğü'nün 121. maddesinin birinci fıkrasındaki kurala uyulmayıp, yeni bir içtüzük hükmü ihdas edilmiş olduğundan bu kararın Anayasa'ya uygunluğunun denetlenmesi, Anayasa Mahkemesi'nin görev ve yetkisi içindedir.

Açıklanan nedenlerle, dava konusu 2.5.2007 günlü TBMM kararının (b), (c) ve (d) bentlerinin bir içtüzük hükmü ihdası niteliğinde olduğuna ve işin esasının incelenmesine, Tülay TUĞCU ve Sacit ADALI'nın “iptal isteminin görevsizlik nedeniyle reddi gerektiği” yolundaki karşıoyları ve oyçokluğuyla karar verilmiştir.

IV- ESASIN İNCELENMESİ

Dava dilekçesi, işin esasına ilişkin rapor, iptali istenilen TBMM kararı, dayanan Anayasa kuralı, ilgili görülen TBMM İçtüzüğü kuralı ve bunların gerekçeleri ile diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Dava dilekçesinde, TBMM'nin iptali istenilen kararında 11. Cumhurbaşkanı'nın seçimi için öngörülen oylamalar arasında üçer gün aranın olmadığı, oylama takviminin dört oylamayı da kapsayacak şekilde yapılması gerektiği halde kabul edilen terditli bir oylama düzeniyle dördü aşacak şekilde oylamaya neden olunduğu, kararın TBMM İçtüzüğü'nün 121. maddesinin

birinci fıkrasındaki “*Cumhurbaşkanı, ... Anayasanın 102 nci maddesi hükümlerine göre seçilir*” kuralını değiştirdiği ve Anayasa'nın 102. maddesine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

TBMM Genel Kurulu'nun 9 Mayıs 2007 günlü Birinci Oturumunda, tek aday olan Abdullah GÜL'ün 11. Cumhurbaşkanlığı adaylığından çekildiğine dair dilekçesi okunduktan sonra, Cumhurbaşkanı adayı kalmadığından, Cumhurbaşkanı seçimine ilişkin oylamaların yapılma imkânının bulunmadığı, bu nedenle Cumhurbaşkanı seçimi için daha önce yapılması kararlaştırılan oylamaların iptal edildiği görülmektedir.

Böylece içtüzük hükmü ihdası niteliğinde olan iptal istemine konu TBMM kararının uygulanma olanağının kalmadığı anlaşılmaktadır.

Buna göre, Cumhurbaşkanı adayının adaylıktan çekilmesi nedeniyle iptali istenilen karara ilişkin konusu kalmayan istem hakkında karar verilmesine yer olmadığına karar vermek gerekir.

Tülay TUĞCU, Fulya KANTARCIOĞLU, Ahmet AKYALÇIN, Mustafa YILDIRIM ve Osman Alifeyyaz PAKSÜT bu görüşe katılmamışlardır.

V- YÜRÜRLÜĞÜN DURDURULMASI İSTEMİ

Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin 2.5.2007 günlü, 97. birleşiminde alınan kararın (b), (c) ve (d) bentleri hakkında 15.5.2007 günlü, E.2007/51, K.2007/56 sayılı kararla karar verilmesine yer olmadığına karar verildiğinden, bu bentlere ilişkin KONUSU KALMAYAN YÜRÜRLÜĞÜN DURDURULMASI İSTEMİ HAKKINDA KARAR VERİLMESİNE YER OLMADIĞINA, 15.5.2007 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verilmiştir.

VI- SONUÇ

Cumhurbaşkanı adayının adaylıktan çekilmesi nedeniyle Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin 2.5.2007 günlü, 97. birleşiminde alınan kararın (b), (c) ve (d) bentlerine ilişkin KONUSU KALMAYAN İSTEM HAKKINDA KARAR VERİLMESİNE YER OLMADIĞINA, Tülay TUĞCU, Fulya KANTARCIOĞLU, Ahmet AKYALÇIN, Mustafa YILDIRIM ile Osman Alifeyyaz PAKSÜT'ün karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA, 15.5.2007 gününde karar verildi.

Başkan	Üye	Üye
Tülay TUĞCU	Sacit ADALI	Fulya KANTARCIOĞLU

Üye

Ahmet AKYALÇIN

Üye

Mehmet ERTEN

Üye

Mustafa YILDIRIM

Üye

Cafer ŞAT

Üye

A. Necmi ÖZLER

Üye

Şevket APALAK

Üye

Serruh KALELİ

Üye

Osman Alifeyyaz PAKSÜT

KARŞIOY

Dava, TBMM İçtüzüğü'nün 121. maddesinin birinci fıkrasındaki “Anayasanın 102 nci maddesi hükümlerine göre” ibaresini eylemli olarak değiştirdiği ileri sürülen TBMM'nin 2.5.2007 tarihli 97. Birleşiminde alınan kararının 11. Cumhurbaşkanı'nın seçimine ilişkin (b), (c) ve (d) bentlerinin iptali ve yürürlüğünün durdurulması istemiyle açılmıştır.

Dava konusu işlem İçtüzük ihdası değil TBMM kararıdır. Zira İçtüzük değişikliğinin hangi yöntemlere uyularak yapılacağı bizzat İçtüzüğün 181. maddesinde gösterilmiştir. Bu yöntem dışında ancak İçtüzükte hüküm bulunmaması nedeniyle hemen çözüm bekleyen bir sorunun halli amacıyla alınan ihdasî kararlar İçtüzük değişikliği kabul edilebilir. Dava konusu işlem bu nitelikte olmayıp denetimi Anayasa Mahkemesi'nin görev alanına girmeyen bir Meclis kararıdır. Bu nedenle davanın görev yönünden reddi gerekir.

Ancak bu görüşümüz kabul görmeyerek dava konusu işlem bir İçtüzük değişikliği olarak kabul edildiğine göre, Cumhurbaşkanı adayının adaylıktan çekilmesi nedeniyle uygulanamayacak olması kararın Anayasal denetimini engellemez.

Esas Sayısı : 2007/51
Karar Sayısı : 2007/56

Bu nedenle davanın esasının incelenerek Anayasa'nın 102. maddesine aykırı olan kararın iptali gerekirken, karar verilmesine yer olmadığı yolundaki çoğunluk kararına katılmıyorum.

Başkan

H.Tülay TUĞCU

KARŞIOY

TBMM İçtüzüğü'nün 121. maddesinin birinci fıkrasındaki “Anayasanın 102 nci maddesi hükümlerine göre” ibaresini eylemli olarak değiştirdiği ileri sürülen TBMM'nin 2.5.2007 tarihli 97. Birleşiminde alınan kararının 11. Cumhurbaşkanı'nın seçimine ilişkin (b), (c) ve (d) bentlerinin iptaline ve yürürlüğünün durdurulmasına dair istemle ilgili olarak;

Dava konusu işlem İçtüzük ihdası değil TBMM kararıdır. Anayasa'da sayılan istisnai haller dışında TBMM kararları üzerinde Anayasa Mahkemesi denetimi yoktur. İptal isteminin görevsizlik nedeniyle reddi gerekir.

Bu sebeple çoğunluk yorumuna ve görüşüne katılmamaktayım.

Üye

Sacit ADALI

KARŞIOY GEREKÇESİ

Davacılar tarafından, Cumhurbaşkanı seçimi için Anayasa'nın 102. maddesi uyarınca Genel Kurul'da yapılacak oylama tarihlerine ilişkin TBMM'nin 2.5.2007 günlü 97. Birleşiminde alınan kararın, içtüzük değişikliği niteliğinde olduğu ileri sürülerek iptali istenmiştir.

Anayasa Mahkemesi'nin bir çok kararında belirtildiği gibi, bir yasama metnine verilen ad, onun anayasaya uygunluk denetimine bağlı tutulup tutulamayacağının saptanmasında tek ve yeterli ölçüt değildir. Yasama belgesinin içeriği de incelenerek niteliğinin belirlenmesi gerekir. Yapılan inceleme söz konusu belgenin Anayasal denetime bağlı tutulan işlemlerle eşdeğerde ve etkinlikte olduğunu ortaya koyuyorsa, onun da adı ne olursa olsun aynı biçimde denetlenebilmesi gerekir.

TBMM İçtüzüğü'nün 121. maddesinin ilk fıkrasında, Cumhurbaşkanı'nın Anayasa'nın 101. maddesinde yazılı nitelikleri taşıyan adaylar arasından Anayasa'nın 102. maddesi hükümlerine göre seçileceği belirtilmekte, Anayasa'nın 102. maddesinin Cumhurbaşkanı seçimi oylamalarını düzenleyen üçüncü fıkrasında da oylamaların en az üçer gün ara ile yapılması öngörülmektedir.

TBMM'nin 2.5.2007 günlü 97. Birleşiminde alınan Cumhurbaşkanı seçim takvimine ilişkin kararın (c) bendinde "Birinci oylamada (6 Mayıs 2007) toplantı yeter sayısı (367) sağlanmadığı takdirde, birinci oylamanın 9 Mayıs 2007 Çarşamba günkü birleşimde saat 14.30'da tekrarlanması, toplantı yeter sayısının sağlanması halinde ikinci oylamanın 9 Mayıs 2007 Çarşamba günkü birleşimde saat 14.30'da yapılması kararlaştırılarak, toplantı yeter sayısının 9 Mayıs 2007 de sağlanabilmesi durumunda, ikinci oylamanın da aynı tarihte yapılması öngörülmüş böylece içtüzüğün göndermede bulunduğu Anayasa'nın 102. maddesinde belirtilen oylamalar arasında en az üçer gün ara bulunması koşuluna uyulmamıştır.

Her içtüzüğe aykırı uygulamanın, kuşkusuz içtüzük değişikliği niteliğinde olduğu ileri sürülemez. Ancak, kaynağını Anayasa'dan alan İçtüzük kurallarının yerleşik uygulamalarından sapma içeren veya bilinçli olarak değiştirme iradesi taşıyan uygulamalarının içtüzük değişikliği niteliğinde olduğunda duraksanamaz.

TBMM'nin Anayasa'nın 121. maddesiyle ilgili uygulamalarında bugüne kadar Cumhurbaşkanı seçimi oylamalarının en az üçer gün ara ile yapılacağı yolundaki kurala uyularak asgari sürelerle bağlı kalındığı görülmektedir. Dava konusu kararla bu yerleşmiş uygulamadan farklı olarak iki oylama arasında en az üçer gün ara bulunması koşulu yerine getirilmeyerek, içtüzüğün 121. maddesi eylemli olarak değiştirilmiştir. Bu nedenle eylemli içtüzük değişikliği niteliğindeki karara ilişkin davanın esasının incelenmesi gerekir.

Öte yandan, Anayasa Mahkemesi seçim işlemini değil ona esas olan oylama takvimine ilişkin TBMM kararını, İçtüzük değişikliği niteliğinde görerek denetim kapsamına aldığından, Cumhurbaşkanı seçimi sürecinde Cumhurbaşkanı adayının, adaylıktan çekilmesi nedeniyle seçimin tamamlanamamasının, dava konusu içtüzük değişikliği niteliğindeki TBMM kararı aynı biçimde bir kararla geri alınmadıkça veya iptal edilmedikçe anayasal denetimi etkilemeyeceği açıktır.

Bu durumda, İçtüzük'te yapılan dava konusu eylemli değişikliğin, Anayasa'nın 102. maddesindeki oylama sürelerine ilişkin kurala aykırılık oluşturduğu bu nedenle iptali gerektiği düşüncesiyle ‐konusu kalmayan istem hakkında karar verilmesine yer olmadığı‐ yolundaki çoğunluk görüşüne katılmıyorum.

 ye

Fulya KANTARCIOğLU

KARŐI OY

Anayasa'nın 148. maddesinde Anayasa Mahkemesi'nin, kanunların, kanun hükmünde kararnamelerin ve Türkiye Büyük Millet Meclisi içtüzüğünün Anayasa'ya şekil ve esas bakımlarından uygunluğunu, Anayasa değişikliklerinin ise sadece şekil bakımından inceleyip denetleyeceği hükme bağlanmıştır. Buna koşut olarak 2949 sayılı ‐Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu Ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun‐ da benzer düzenleme yer almıştır.

Anılan hükümlerden de anlaşıldığı gibi Anayasa'nın 85. maddesinde düzenlenen yasama dokunulmazlığının kaldırılmasına veya üyeliğin düşmesine ilişkin ayırık durumlar dışında Anayasa'da Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin ‐karar‐ niteliğindeki işlemlerin anayasal yargı denetimine t bi tutan açık bir düzenleme bulunmamaktadır.

Ancak bir yasama metnine verilen ad o metnin anayasal yargı denetimine t bi olup olmayacağı konusunda tek ve yeterli ölçüt olamaz. Metnin içeriğinin ve özünün de göz önünde bulundurulması gerekir. Anayasa Mahkemesi'nin yerleşik kararlarında belirtildiği gibi yasama metnine verilen ismin anayasal denetiminde tek ve yeterli ölçü olmadığı, yasama metninin kapsam ve  z n nde göz önünde bulundurulması gerektiği, ismi meclis kararı da olsa içtüzük değerinde, niteliğinde ve etkisinde olan yasama metinlerinin de denetim konusu olacağı; aksi halde içtüzük etkisi doğuran meclis kararlarının Anayasal yargı denetiminden kaçırılması neticesini doğuracağı kuşkusuzdur.

Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin 2.5.2007 günlü 97. birleşiminde alınan karar ile 11. Cumhurbaşkanı'nın seçimine ilişkin (b), (c) ve (d) bentlerinin İçtüzüğün 121. maddesindeki ‐Anayasa'nın 102. maddesindeki hükümlere göre‐ ibaresini eylemli olarak değiştirdiği ileri sürülmüştür.

Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü yasama meclisinin, kendi iç çalışmalarını düzenlemek amacıyla koydukları kurallardır.

Anayasa'nın 95. maddesinin birinci fıkrasında, Türkiye Büyük Millet Meclisi çalışmalarının kendi yaptığı içtüzük hükümlerine göre yürütüleceği belirtilmiştir. Buna göre bir konunun içtüzükle düzenlenebilmesi için onun, meclisin çalışma alanı içinde olması gereklidir. TBMM İçtüzüğü Genel Kurul tarafından kabul edilir ve Cumhurbaşkanı tarafından yayımlanmaya tabi olmadan “karar” başlığı altında Resmi Gazete’de yayımlanır.

Öte yandan TBMM İçtüzüğü’nün 181. maddesinde “İçtüzükte değişiklik yapılmasını öngören teklifler, milletvekillerince yapılabilir. Bunlar hakkında, Kanun teklifleri hakkındaki hükümler uygulanır.

Bu teklifler, Anayasa komisyonunda incelendikten sonra, bu komisyonun raporu esas almak üzere, Genel Kurulda görüşülür ve sonuçlandırılır...” denilerek içtüzük kuralının değiştirilebilme koşulları belirtilmiştir.

İçtüzüğün 121. maddesinin birinci fıkrasında “...Cumhurbaşkanı, Anayasa'nın 101 nci maddesinde yazılı nitelikleri taşıyan adaylar arasından, Anayasa'nın 102 nci maddesi hükümlerine göre seçilir” denilmiş; Anayasa'nın 102. maddesinin üçüncü fıkrasında da, oylamaların en az üçer gün ara ile yapılacağı, ilk ikisinde üye tamsayısının üçte iki çoğunluk oyunun sağlanamaması halinde üçüncü oylamaya geçileceği, üçüncü oylamada üye tamsayısının salt çoğunluğunu sağlayan adayın Cumhurbaşkanı seçilmiş olacağı, bu oylamada üye tamsayısının salt çoğunluğu sağlanmadığı takdirde üçüncü oylamada en çok oy almış bulunan iki aday arasında dördüncü oylamanın yapılacağı, bu oylamada da üye tamsayısının salt çoğunluğu ile Cumhurbaşkanı seçilemediği takdirde Türkiye Büyük Millet meclisi seçimlerinin yenileneceği hükme bağlanmıştır.

Buna göre, yapılacak oylamalarda en az üçer günlük aranın bulunması gerekmektedir.

Oysa, 11. Cumhurbaşkanının seçimine ilişkin olarak Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulu'nun 2.5.2007 günlü 97. birleşiminde, alınan kararla ilk oylamada toplantı yeter sayısının sağlanamaması halinde birinci oylamanın 9 Mayıs 2007 tarihinde, toplantı yeter sayısının sağlanması halinde ikinci oylamanın yine 9 Mayıs 2007 günlü birleşiminde yapılması belirlenmiştir.

Böylece birinci oylamanın tekrarı ile ikinci tur oylama arasında Anayasa'nın 102. maddesi'nin öngördüğü “oylamalar arasında en az üçer gün bulunması” koşuluna uyulmayarak eylemli olarak içtüzüğün 121. maddesinin birinci fıkrası açıkça değiştirilmiştir.

Hernekadar Genel Kurulda 9 Mayıs 2007 gününde saat 14.30 da yapılan birleşimde, oturumu yöneten Başkan, 11. Cumhurbaşkanı adayının çekilmesi ile adayın kalmadığı ve daha önce yapılması kararlaştırılan oylamaların iptal edildiğini kurulun bilgilerine sunmuş ise de açıklamadan öteye geçmeyen bu durum daha önce eylemli olarak değiştirilen içtüzük kuralının kapsam ve özünde bir değişiklik getirmediği gibi Cumhurbaşkanı adayının adaylıktan çekilmesi eylemli olarak değiştirilen içtüzük kuralını ortadan kaldırmayacağı, kuralın varlığını sürdürmeye devam edeceği kuşkusuzdur.

Esas Sayısı : 2007/51
Karar Sayısı : 2007/56

Açıklanan nedenlerle kuralın Anayasaya uygunluk denetimi yapılması yerine istem hakkında “karar verilmesine yer olmadığına” karar verilmesi yönündeki çoğunluğun görüşüne katılmıyoruz.

Üye

Ahmet AKYALÇIN

Üye

Mustafa YILDIRIM

KARŞIOY YAZISI

İlk incelemede, dava konusu 2.5.2007 günlü TBMM kararının (b), (c) ve (d) bentlerinin bir içtüzük hükmü ihdası niteliğinde olduğu saptanmış ve bu kararın Anayasa'ya uygunluğunun denetiminin Anayasa Mahkemesi'nin görev ve yetkisi içinde bulunduğuna karar verilmiştir.

Anayasa'ya aykırı şekilde ihdas edilen içtüzük hükmüne göre yapılacak oylamanın aday çıkmaması nedeniyle gerçekleştirilmesine olanak bulunmaması, iptal davasının konusunun kalmadığı anlamına gelmemektedir. Anayasa'ya aykırılık taşıyan içtüzük hükmü, oylamanın yapılmasına karar verilmesi ile ihdas edilmiştir. Cumhurbaşkanlığı seçimine katılacak tek adayın çekilmesi, daha önce alınmış TBMM kararını uygulanmaz hale getirirse de, ihdas edilen içtüzük hükmünü kendiliğinden ortadan kaldırmaz.

Bu nedenle, dava konusu kural hakkında iptal kararı verilmesi gerektiği düşüncesindeyim.

Üye

Osman Alifeyyaz PAKSÜT